

Kui pirnipuul hävivad võrsetipud

Mõni aeg tagasi märkasid, et noorel pirnipuul on mitme oksa võrsetipud närbunud, mõnel ka kuivanud. Hoolikamal uurimisel nägin kahjustatud oksal augukest ja selle ümber puru. Lõikasin selle oksa ära ja ajasin pikuti lõhki. Sees oli kollakas ussike. Kes kurivaim on? Kuidas niisugusest salakahjustajast lahti saada?

Vastab

VÄINO PALLUM

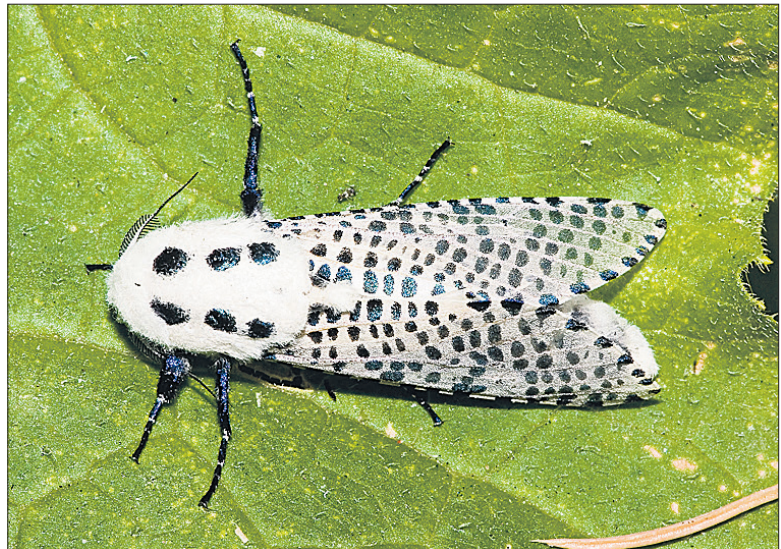
Tegu on oksamailase (*Zeuzera pyrina*) rööviku kahjustusega. Nimetatud kahjurit on meil viljapuuaias ette tulnud harva. Kahjustaja valmik on valkjate esitiibadega (tiibade sirulaius 50–70 mm) suur liblikas. Tiivad on tal kaetud tumesiniste täppidega.

Liblikad ilmuvad kesksuvel ja näha neid on sügiseni. Lendlemine toimub õhtuti ja öösiti, mil nad munevad nooremate okste hargnemiskohtadesse ühekaupa. Üks liblikas võib muneda kuni tuhat muna.

Koorunud röövikud tungivad võrsetesse ja noorematesse oksatesse. Nad kaevandavad allapoole suunduvad käigud. Kahjuri sisene miskohta ümber on iseloomulik näripuru ja väljaheidete kuhil. Sellest kõrgemal asuv oksaosa närbub, kuivab ja võib ka murduda.

Söömapeo lõpetanud röövik jääb oksa sisse talvituma. Järgmisel kevadel tungib paharet sealtast vanemasse ja jämedamasse oksa, kuhu närib 20–30 cm pikkuse ja kuni 1 cm läbimõõduga käigu.

Lahti lõikamisel võib siis oksast leida kollakasvalge rööviku, kelle keha on kaetud rohkete mustade näsakestega, mille lühikesed karvad. Täiskasvanult on ta võrdlemisi lihav, kuni 60 mm pikkune, tumepruuni läikiva peaga. Suve jooksul võib ta tungida mitmesse oksa.

Oksamailane (*Zeuzera pyrina*) on meie viljapuuaedades küll üsna harv külaline, aga üksainus liblikas võib muneda kuni tuhat muna.

Oksamailase röövik võib suve jooksul uuristada ära mitu oksa.

Pärast teistkordset talvitumist oksas nukkub röövik samas augul. Nukk on pruunikaskollane, silinderjas. Kahe nädala möödudes ilmuvad uued liblikad.

Seega kestab oksamailase ühe põlvkonna areng kaks aastat. Pahalane võib valida oma toidutaimeks ka õuna-, ploomi- ja kirsipuu või mõne muu kõvapuidulise lehtpuu ja -põõsa – viirpuu, tuhkpuu, rododendroni, sireli, hobukastani, pärna, kase ja vahtra.

Kõiki eelnimetatud puid ja põõsaid võib asustada ka pajumailane (*Cossus cossus*). Tema röövikud on noorelt roosakad, täiskasvanult pruunikaspunased ja 8–10 cm pi-

kad. Noored isendid kaevandavad algul koore all. Puitu tunginud röövikud liiguvad seal sisene misavast ülespoole, tehes oksa kuni 1 m pikkuse käigu.

Tõrjeks lõigake närbuma hakkanud oksad välja ja põletage kohe ära.

Keemiline tõrje võib anda mõningaid tulemusi ainult sel juhul, kui õnnestub tabada liblikate lendluse aeg ja pritsida siis korduvalt Fastac 50ga (8–10 ml/10 l), Karate Zeoniga (6 ml/10 l), Decis 2,5 ECga (7–10 ml/10 l) või Mavrik 2Figa (6 ml/10 l).

NB! Ajaliste piiranguteta võib keemilist tõrjet teha ainult mitteviljastuvatel puudel ja põõsastel.